

Metafyzika (a FYSIS)

Snad pro všechny presokratiky bylo závažným (ne-li nejzávažnějším) problémem, co to je FYSIS; dosvědčuje to stará tradice, připisovavší jim samostatná pojednání s názvem PERI FYSEÓS. Chci to vykládat tak, že to, co se neděje, nemění, ale je prosto časovosti, jim takovým problémem nebylo (proto opětovně zdůrazňuji, že filosofie se zrodila zároveň s geometrií a že se vyvíjela pod vlivem geometrie). Slovo „metafyzika“ tedy vykládám (bez ohledu na původní knihovnický význam a bez ohledu na pozdější reinterpretace) na základě původního významu (vedle, za) jako disciplínu, která všechno, co se mění a děje, nechává na starosti FYSICE, zatímco sama se zabývá tím, co se nemění, tedy co je „mimo čas“ resp. „nad časem“. To však znamená, že se omezuje na konstruované myšlenkové modely, ovšem myšlené jako obdoby rovinných (později prostorových atd.) útvarů nebo dokonce jen čísel. Metafyzická filosofie však je v tomto smyslu nejen „nemoudrá“, ale přímo „moudrost nemilující“, mimo jiné protože ji „neočekávající“ jakožto adventivní (přicházející). Dalo by se dokonce říci, že metafyzika se ukazuje jako protifilosofická, jestliže akceptujeme pythagorejskou a pak (v Platónově interpretaci) sókratovskou myšlenku, že filosof moudrost (resp. – navrhuji to rozšířit – Pravdu, tj. to, co jakoukoli pravdivost umožňuje a zakládá, ale není s ní totožné) miluje, ale co nemá, tj. nemá ji ani ve vlastnictví, ani ve své moci. Metafyzika – v tomto navrženém chápání – představuje tedy dějinnou deviaci a degradaci skutečné (pravé) filosofie; je třeba ji kriticky odmítnout – a eventuálně se pokusit proti zaběhanému návyku i proti uvedené reinterpretaci postavit program nějaké „nové metafyziky“ (lépe než „nové ontologie“, protože „vedle dějící se FYSIS“ pravých (vnitřně integrovaných) událostí je tu (možná) celý „svět“ ‚mimo-fysického‘ resp. ‚ještě-ne-fysického‘, ‚ještě-ne-jsoucího‘ „dění“, které má zcela odlišnou povahu než dění fysické (nikoli fyzikální ani jen tělesné). Sám raději mluvím o dění méontologickém a o méontologii.

(z přípravy na „disputaci“ – Karf. Etc.)

(Písek, 040124-1.)